

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 32 0 P 335192 19 Spp
Sarajevo, 22.03.2019. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Tuzli od 19.02.2019. godine za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu Općinskog suda u Tuzli broj: 32 0 P 335192 18 P, na osnovu odredbe člana 61.a Zakona o parničnom postupku[1], te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije BiH i Brčko Distrikta[2], na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 22.03.2019. godine, donio je

O D L U K U

Odbacuje se zahtjev Općinskog suda u Tuzli od 19.02.2019. godine za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu broj: 32 0 P 335192 18 P.

O b r a z l o ž e n j e

Dopisom od 19.02.2019. godine, Vrhovnom sudu Federacije BiH, na prijedlog stranke, obratio se Općinski sud u Tuzli sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu broj: 32 0 P 335192 18 P.

Sporno pravno pitanje definisano je na slijedeći način:

„Da li odluka Ustavnog suda ima dejstvo „ex nunc” od dana objavljivanja u Službenom glasilu pa za ubuduće, ili „ex tunc” sa retroaktivnim dejstvom na ranije zaključeni pravne poslove, da li odluke Ustavnog suda F BiH mogu imati retroaktivno dejstvo, ako takva primjena iste nije navedena-sadržana u izreci odluke Ustavnog suda”?

Iz sadržine zahtjeva Općinskog suda u Tuzli proizilazi da je dana 01.02.2019. godine, tužena po punomoćniku, u predmetu broj: 32 0 P 335192 18 P, tom sudu dostavila prijedlog za pokretanje postupka za rješavanje spornog pravnog pitanja u kome je u bitnom navela da je od strane Grada Tuzle 17.05.2018. godine protiv nje podnesena tužba radi utvrđivanja ništavosti ugovora o kupoprodaji predmeta tendera, da je u tužbi navedeno da je tužitelj sa prednikom tužene zaključio ugovor o kupoprodaji predmeta tendera – poslovnog prostora, broj 3651/99 od 09.11.1999. godine, koji je potpisan od strane ovlaštenih lica ugovarača i ovjeren od strane Kantonalne agencije za privatizaciju, u kome se kao prodavac pojavila Općina Tuzla, da je prostor prodat po Javnom tenderu u postupku male privatizacije na osnovu odredbi člana 26. – 29. Zakona o privatizaciji preduzeća. U tužbi je dalje navedeno da je nakon zaključenja predmetnog ugovora, Ustavni sud F BiH dana 28.03.2000. godine donio presudu kojom je utvrdio da član 29. Zakona o privatizaciji preduzeća nije u skladu sa Ustavom F BiH. Zbog toga tužitelj smatra da predmetni poslovni prostor nije mogao biti stavljen u promet pa je ugovor ništav, a s obzirom da je član 29. pomenutog Zakona utvrđen kao neustavan, dejstvo presude Ustavnog suda proteže se retroaktivno (*ex tunc*).

Tužena je u podnesenom prijedlogu za pokretanje postupka rješavanja spornog pravnog pitanja u bitnom navela da presuda Ustavnog suda broj U-8/99 od 28.03.2000. godine ne može imati retroaktivno dejstvo. Pozvala se na shvatanje Upravnog odjeljenja Vrhovnog suda F BiH od 05.07.2017. godine koje glasi „Odluka Ustavnog suda F BiH se primjenjuje od dana kada se odluka objavi u Službenim novinama F BiH, ukoliko nije samom odlukom određen datum od kada će se primjenjivati, odnosno stupiti na snagu“.

Tužitelj Grad Tuzla je, u očitovanju na prijedlog tužene, izrazio shvatanje da pravni poslovi zaključeni na osnovu naprijed navedene zakonske odredbe nisu ni zaključeni, zbog čega postavlja zahtjev da se utvrdi (apsolutna) ništavost predmetnog ugovora, da se dejstvo presude Ustavnog suda F BiH odnosi na pravne odnose nastale na osnovu neustavne odredbe tj. od dana kada je stupio na snagu zakon za koga je naknadno utvrđeno da nije u skladu sa odredbama Ustava F BiH, „jer ako je odredba proglašena neustavnom, neustavna je od početka njene primjene“. Smatra da bi se, otklanjanjem posljedica koja je proizvela primjena neustavne odredbe, obezbijedila vladavina prava i pravna sigurnost, zbog čega su i podnijeli više tužbi radi utvrđivanja ništavosti ugovora o prodaji općinskih poslovnih prostora zaključenih na osnovu neustavne odredbe. U prilog svom shvatanju tužitelj navodi i da su takvim pravnim poslovima povrijeđena prava jedinica lokalne samouprave na teritoriji F BiH i da je primjenom odredbe 29. Zakona o privatizaciji preduzeća, onemogućeno pravo općina da upravljaju svojom imovinom i ubiru prihode za finansiranje svojih izvornih nadležnosti. Sem toga, ističe da ukoliko bi na snazi ostali ugovori o kupoprodaji predmeta tendera u maloj privatizaciji zaključeni prije donošenja presude Ustavnog suda, tada bi jedna grupa građana bila privilegovana u odnosu na druge, koji bi bili diskriminirani zbog nepostojanja mogućnosti sticanja prava vlasništva nad poslovnim prostorima u vlasništvu općina.

Iz navedenih razloga je predložio da Vrhovni sud Federacije odbaci ili odbije zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja.

Prvostepeni sud je u svom zahtjevu naveo da pred tim sudom teče više postupaka sa istim činjeničnim i pravnim navodima gdje Grad Tuzla traži da se utvrdi ništavnost zaključenih ugovora o kupoprodaji predmeta tendera koji su zaključeni na osnovu člana 29. Zakona o privatizaciji preduzeća, a koji je proglašen neustavnim presudom Ustavnog suda BiH broj U-8/99, kako kod postupajućeg sudije tako i kod drugih sudija (predmeti broj 32 0 Ps 234536 15 Ps ; 32 0 Ps 311167 17 Ps, 32 0 Ps 311178 17 Ps, 32 0 P 327698 18 P, 32 0 P 311172 18 P itd.), da je po istom pitanju taj sud zauzimao različite stavove, zbog čega smatra da je od značaja za odlučivanje o većem broju predmeta koji se vode pred tim sudom.

Dostavljajući predmet radi rješavanja spornog pravnog pitanja, Općinski sud u Tuzli, daje sopstveno tumačenje istog, kako slijedi:

„Imajući u vidu činjenicu da je presudom Ustavnog suda broj U-8/99 od 28.03.2000. godine samo utvrđeno da član 29. Zakona o privatizaciji preduzeća F BiH nije u skladu sa Ustavom Federacije BiH, ova presuda ima „ex nunc“ dejstvo odnosno ne može imati retroaktivnu primjenu na odnose koji su nastali prije njenog objavljivanja. Nadalje, obrazlaže „Ovo imajući naročito u vidu činjenicu da je Ustavni sud shodno članu 40. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom imao mogućnost utvrditi prelazna rješenja, a što nije učinio pa su neosnovani navodi tužitelja da se dejstvo presude Ustavnog suda F BiH broj U-8/99 od 28.03.2000. godine, objavljena dana 31.05.2000. godine, proteže na odnose nastale prije objavljivanja presude“.

Dakle, Općinski sud u Tuzli smatra da, imajući u vidu činjenicu da je presudom Ustavnog suda broj U-8/99 od 28.03.2000. godine samo utvrđeno da član 29. Zakona o privatizaciji preduzeća F BiH nije u skladu sa Ustavom Federacije BiH, ova presuda ima „ex nunc“ dejstvo odnosno ne može imati retroaktivnu primjenu na odnose koji su nastali prije njenog objavljivanja.

U konkretnom slučaju, zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja sadrži prikaz utvrđenog stanja stvari, navode suda o spornom pravnom pitanju i razloge zbog kojih je sud pokrenuo postupak za rješavanje spornog pravnog pitanja, a od strane suda priloženo je sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja.

Međutim zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja nije dozvoljen.

Odredbom člana 61a. stav (1) ZPP propisano je ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima, prvostepeni sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke zahtjevom pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Federacije radi rješavanja spornog pravnog pitanja.

Prema odredbi člana 61b. stav (1) ZPP zahtjev iz člana 61.a stav 1. ovog zakona treba sadržavati kratak prikaz utvrđenog stanja u konkretnoj pravnoj stvari, navode stranaka o spornom pravnom pitanju i razloge zbog kojih se sud obraća sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja. Sud će uz zahtjev priložiti i sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja.

Odredbom člana 61c. stav (1) ZPP propisano je da će Vrhovni sud Federacije BiH odbaciti kao nepotpun ili nedozvoljen zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja, između ostalih, i u slučaju predviđenim stavom 2. iste odredbe, kojim je propisano da je „zahtjev iz stava 1. ovog člana nedozvoljen ako je o takvom zahtjevu Vrhovni sud Federacije već donio odluku“.

Na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovni sud Federacije BiH je zauzeo i pravni stav da „ako je Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u nekoj svojoj odluci ili sjednici odjeljenja već odlučio o takvom pitanju, takav zahtjev treba odbaciti temeljem odredbi člana 61c. stav (2) ili 61f. ZPP.“

Po konkretnom pitanju, Vrhovni sud Federacije BiH je ranije u većem broju svojih odluka već zauzeo pravni stav.

Naime, ovaj sud je, kako je to naprijed rečeno, dao odgovor na sporno pravno pitanje, a pravno shvatanje izraženo u pogledu tumačenja odredaba članova 40. i 41. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, objavljeno je u Biltenu sudske prakse Vrhovnog suda Federacije BiH broj: 1-2/2014, sentenca broj 36, koja glasi:

Odluke Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine djeluju od momenta objavljivanja u službenim glasilima (*ex nunc*).

Sem toga, i u ranijem Biltenu sudske prakse Vrhovnog suda Federacije BiH, broj 2/2010. godine – sentenca 45., ovaj sud je izrazio istovjetan (nešto proširen) pravni stav koji glasi: Odluke ustavnih sudova djeluju, po pravilu, od momenta njihovog objavljivanja (*ex nunc*), a retroaktivno (*ex tunc*) samo ukoliko je ustavni sud u svojoj odluci tako djelovanje utvrdio.

Zbog toga je prihvatljivo shvatanje Općinskog suda u Tuzli koji smatra da, imajući u vidu činjenicu da je presudom Ustavnog suda broj U-8/99 od 28.03.2000. godine samo utvrđeno da član 29. Zakona o privatizaciji preduzeća F BiH nije u skladu sa Ustavom Federacije BiH, ova presuda ima „ex nunc“ dejstvo odnosno ne može imati retroaktivnu primjenu na odnose koji su nastali prije njenog objavljivanja.

Slijedom naprijed navedenog Građansko odjeljenje ovog suda je primjenom odredbe člana 61c. stav (2) ZPP odbacilo zahtjev Općinskog suda u Tuzli za rješavanje ovog spornog pravnog pitanja.

Predsjednica Građanskog odjeljenja
Zdravka Grebo-Jevtić, s.r.

[1] „Službene novine F BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

[2] „Službeni glasnik“ broj: 66/12 i 40/14